

8

Godkänna ändrat
samarbetsavtal mellan
Kommunalförbundet
Avancerad
Strålbehandling och
Sveriges landsting och
regioner

HSN 2018-0952

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Styrning och ekonomi
Tore Johansson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-11-15

HSN 2018-0952

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Godkänna ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner

Ärendebeskrivning

Ärendet innehåller förslag att godkänna ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner. Ändringen görs för att stärka finansieringen av Skandionkliniken som sedan starten 2015 har gått med underskott. Ändringen innebär ökade kostnader med 9 miljoner kronor per år och beaktas i 2019 års budget.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för akutsjukvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att godkänna ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner

att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att underteckna avtalet för Stockholms läns landstings del.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) bildades 2006 av de sju landsting och regioner som innehar universitetssjukhus med syftet att uppföra och driva en nationell anläggning för protonstrålning: Skandionkliniken. Målsättningen är att kunna tillhandahålla jämlik tillgång till denna högspecialiserade behandlingsform till alla patienter som behöver, oavsett bostadsort i Sverige.

År 2012 slöts ett samarbetsavtal mellan KAS och Sveriges landsting och regioner angående finansieringen av kommunalförbundets kostnader. Enligt samarbetsavtalet ska hälften av de budgeterade kostnaderna täckas genom abonnemangsinträder och hälften genom ett fast pris per fraktion (strålbehandling).

I augusti 2015 behandlades den första patienten på Skandionkliniken. Remitteringen av patienter har därefter inte ökat i den takt som förutsågs, dels i utredningarna inför uppförandet av Skandionkliniken, dels inför att samarbetsavtalet utformades.

Intäkterna har därför blivit betydligt lägre än kostnaderna med underskott som följd. År 2017 var resultatet -52,2 miljoner kronor och år 2016 var det -37,7 miljoner kronor. För 2018 är prognosen ett resultat på omkring -50 miljoner kronor.

Inriktning för budget 2019 och ändringar i samarbetsavtalet

Skandionkliniken har höga fasta kostnader i form av kapitalkostnader för materiella anläggningstillgångar och hyra för fastigheten samt även för personal, medan de rörliga kostnaderna för att behandla ytterligare en patient är låga. Samtidigt är kapacitetsutnyttjandet lågt och Skandionkliniken skulle behöva få in fler patienter. Bedömningen är samtidigt att det finns ett behov av protonbehandling som inte tillgodoses i dag.

Under de förutsättningar som råder kommer det inte vara möjligt för kommunalförbundet att få en ekonomi i balans endast genom kostnadsminskningar. Bedömningen är att en höjd abonnemangsavgift är att föredra framför ett höjt pris per fraktion. Det motsvarar bättre den kostnadsbild som Skandionkliniken har samtidigt som den styr remissflödet på ett mer korrekt sätt. Mot bakgrund av detta föreslår kommunalförbundet och medlemmarna

gemensamt att samarbetsavtalet ska omförhandlas så att abonnemangsavgiften höjs till 70 procent av kostnaderna för Skandionkliniken.

Vidare föreslås att det skrivs in i avtalet att priset per fraktion ska räknas upp med landstingsprisindex, (LPIK, exklusive läkemedel), vilket är en korrekt beskrivning av hur priset sätts i dag. Då kan priset inte samtidigt räknas upp så att det täcker 50 procent av Skandionklinikens totala kostnader, varför denna skrivning föreslås tas bort i avtalet.

När kapacitetsutnyttjandet är lågt medför varje extra utförd fraktion låga extra kostnader för Skandionkliniken men betydande intäkter. För att uppmuntra landstingen och regionerna att remittera många fler patienter i nuvarande situation anser kommunalförbundet och dess medlemmar att direktionen ska ha möjlighet att införa en mängdrabatt. Således föreslås möjligheten för direktionen att besluta att priset sänks till hälften för fraktioner utöver landstingets/regionens kvot under året, beräknat på befolkningsandel och de antal fraktioner som budgeten baseras på.

Skandionkliniken har uppförts för att ge högspecialiserad behandling för patienter i hela landet. Det förutsätter att landstingen och regionerna remitterar de patienter för vilka protonstrålning har förutsättningar att ge ett bättre behandlingsresultat med färre biverkningar än fotonstrålning – ”traditionell strålbehandling”. Skandionkliniken ansvarar för att driva på arbetet med att ta fram nationella behandlingsprotokoll, dvs strukturerade instruktioner rörande behandlingsstrategi och teknik, för fler tumörgrupper. I takt med att det sker är det landstingens och regionernas ansvar att remittera patienter för vilka behandlingsprotokollen anger att protonstrålning är mer gynnsam än fotonstrålning.

Sammanfattning av förändringar i samarbetsavtalet för budget 2019

Sammanfattningsvis innehåller det nya samarbetsavtalet följande förändringar:

- Abonnemangsavgiften höjs till 70 procent av kostnaderna från och med år 2019.
- Priset per fraktion räknas upp med LPIK exklusive läkemedel.
- Direktionen ges möjlighet att vid lågt kapacitetsutnyttjande införa en mängdrabatt. Rabatten innebär att priset per fraktion sänks till hälften för beställda fraktioner utöver landstingets/regionens kvot, beräknad som befolkningsandel multiplicerad med antalet budgeterade fraktioner.
- Det tydliggörs i avtalet att landstingen och regionerna har ansvar för att aktuella patienter i det egna landstinget/regionen remitteras till

universitetssjukhusens onkologkliniker, som i sin tur ansvarar för att patienter remitteras till Skandionkliniken.

- Avtalet gäller från 1 januari 2019 och tills vidare.

Kommunalförbundets direktion har den 12 september 2018 för sin del beslutat godkänna förslaget till nytt avtal. Direktionen har också vid samma möte beslutat om budget för KAS för 2019. Budgeten bygger på antagandet att 70 procent av kommunalförbundets kostnader täcks av abonnemangsinträder i enlighet med de ändrade avtalsförslaget.

Överväganden

Förvaltningen bedömer verksamheten vid Skandionkliniken som värdefull och angelägen. Kommunalförbundet är en bra modell för ett nationellt gemensamt kapacitetsutnyttjande för en verksamhet som inte skulle vara ekonomiskt möjlig att bygga upp i enskilda landsting och regioner. Den ändring som föreslås i avtalet, med höjd abonnemangsavgift, är nödvändig för att stärka finansieringen av Skandionkliniken som sedan starten 2015 har gått med underskott. Förvaltningen har därför lämnat ett preliminärt godkännande av avtalet i likhet med övriga landsting och regioner.

Ekonomiska konsekvenser

Den höjda abonnemangsavgiften innebär ökade kostnader för hälso- och sjukvårdsnämnden med 9 miljoner kronor och beaktas i budgeten för 2019.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Detta ärende avser enbart avtal med förändring av taxesättning för verksamheten vid Skandionkliniken och det påverkar i sig inte patientsäkerheten även om verksamheten som sådan ger förutsättningar för bättre behandlingsresultat och med mindre risk för skada jämfört med konventionell strålbehandling.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Detta ärende avser enbart avtal med förändring av taxesättning för verksamheten vid Skandionkliniken och det påverkar i sig inte aspekter runt jämställd och jämlik vård även om verksamheten som sådan kommer att bidra till förbättringar vad gäller jämställd och jämlik vård. Cirka 400 patienter från Stockholm beräknas behandlas vilket ger ökade möjligheter att täcka behovet av strålbehandlingar i befintlig kapacitet i Stockholm.

Miljökonsekvenser

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-11-15

HSN 2018-0952

Detta ärende avser enbart avtal med förändring av taxesättning för verksamheten vid Skandionkliniken och det innebär i sig inga miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet har inga administrativa konsekvenser.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Margareta Tufvesson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Godkänd av Barbro Naroskyin, 2018-11-15

2018-06-27

Till Sveriges landsting och regioner

Förslag till ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner

Bakgrund

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) bildades 2006 av de sju landsting och regioner som innehar universitetssjukhus för att uppföra och driva en nationell anläggning för protonstrålning, Skandionkliniken. Målsättningen är att kunna tillhandahålla jämlik tillgång till denna högspecialiserade behandlingsform till alla patienter som behöver, oavsett bostadsort i Sverige.

År 2012 slöts ett samarbetsavtal mellan KAS och Sveriges landsting och regioner angående finansieringen av kommunalförbundets kostnader. Enligt samarbetsavtalet ska hälften av de budgeterade kostnaderna täckas genom abonnemangsinträder och hälften genom ett fast pris per fraktion.

I augusti 2015 behandlades den första patienten på Skandionkliniken. Remitteringen av patienter har därefter inte ökat i den takt som förutsågs, dels i utredningarna inför uppförandet av Skandionkliniken och dels inför att samarbetsavtalet utformades.

Intäkterna har därför blivit betydligt lägre än kostnaderna med underskott som följd. År 2017 var resultatet -52,2 mkr och år 2016 var det -37,7 mkr. För 2018 är prognosen ett resultat på omkring -50 mkr.

Inriktning för budget 2019 och ändringar i samarbetsavtalet

Skandionkliniken har höga fasta kostnader i form av kapitalkostnader för materiella anläggningstillgångar och hyra för fastigheten samt även för personal, medan de rörliga kostnaderna för att behandla ytterligare en patient är låga. Samtidigt är kapacitetsutnyttjandet lågt och Skandionkliniken skulle behöva få in fler patienter. Bedömningen är samtidigt att det finns ett behov av protonbehandling som inte tillgodoses i dag.

Under de förutsättningar som råder kommer det inte vara möjligt för kommunalförbundet att få en ekonomi i balans endast genom kostnadsminskningar. Bedömningen är att en höjd abonnemangsavgift är att föredra framför ett höjt pris per fraktion. Det motsvarar bättre den kostnadsbild som Skandionkliniken har samtidigt som den styr remissflödet på ett mer korrekt sätt. Mot bakgrund av detta föreslår kommunalförbundet och medlemmarna gemensamt att samarbetsavtalet ska omförhandlas så att abonnemangsavgiften höjs till 70 procent av kostnaderna för Skandionkliniken.

Vidare föreslås att det skrivs in i avtalet att priset per fraktion ska räknas upp med landstingsprisindex, (LPIK, exklusive läkemedel), vilket är en korrekt beskrivning av hur priset sätts i dag. Då kan inte samtidigt priset räknas upp så att det täcker 50 procent av Skandionkliniken totala kostnader, varför denna skrivning föreslås tas bort i avtalet.

När kapacitetsutnyttjandet är lågt medför varje extra utförd fraktion låga extra kostnader för Skandionkliniken men betydande intäkter. För att uppmuntra landstingen och regionerna att remittera många fler patienter i nuvarande situation anser kommunalförbundet och dess medlemmar att direktionen ska ha möjlighet att införa en mängdrabatt. Således föreslås möjligheten för direktionen att besluta att priset sänks till hälften för fraktioner utöver landstingets/regionens kvot under året, beräknat på befolkningsandel och de antal fraktioner som budgeten baseras på.

Skandionkliniken har uppförts för att ge högspecialiserad behandling för patienter i hela landet. Det förutsätter att landstingen och regionerna remitterar de patienter för vilka protonstrålning har förutsättningar att ge ett bättre behandlingsresultat med färre biverkningar än fotonstrålning, "traditionell strålbehandling". Skandionkliniken ansvarar för att driva på arbetet med att ta fram nationella behandlingsprotokoll, dvs strukturerade instruktioner rörande behandlingsstrategi och teknik, för fler tumörgrupper. I takt med att det sker är det landstingens och regionernas ansvar att remittera patienter för vilka behandlingsprotokollen anger att protonstrålning är mer gynnsam än fotonstrålning.

Sammanfattning av förändringar i samarbetsavtalet för budget 2019

Sammanfattningsvis innehåller det nya samarbetsavtalet följande förändringar:

- Abonnemangsavgiften höjs till 70 procent av kostnaderna från och med år 2019.
- Priset per fraktion räknas upp med LPIK exklusive läkemedel.
- Direktionen ges möjlighet att vid lågt kapacitetsutnyttjande införa en mängdrabatt. Rabatten innebär att priset per fraktion sänks till hälften för beställda fraktioner utöver landstingets/regionens kvot, beräknad som befolkningsandel multiplicerad med antalet budgeterade fraktioner.
- Det tydliggörs i avtalet att landstingen och regionerna har ansvar för att aktuella patienter i det egna landstinget/regionen remitteras till universitetssjukhusens onkologkliniker, som i sin tur ansvarar för att patienter remitteras till Skandionkliniken.

Den fortsatta processen

Landstingen/regionerna ska återkomma med preliminärt besked om de godkänner avtalet - och även vilket politiskt organ som kan fatta beslut om detta och när - till karin.axen@skandion.se senast den 24 augusti 2018.

Förbundsdirektören tar fram förslag till budget för kommunalförbundet för 2019 med antagandet att 70 procent av kommunalförbundets kostnader täcks av abonnemangsintäkter.

Kommunalförbundets direktion beslutar om budget för KAS för 2019 den 12 september.

Stockholm 2018-06-27

För medlemmarna

Henrik Gaunitz

Ekonomidirektör
Stockholms läns landsting

Uppsala 2018-06-27

För Kommunalförbundet Avancerad
Strålbehandling

Peter Daneryd

Förbundsdirektör
Kommunalförbundet Avancerad
Strålbehandling

SAMARBETSAVTAL

AVSEENDE

mellan

- 1) Region Uppsala
- 2) Stockholms läns landsting
- 3) Region Skåne
- 4) Västra Götalandsregionen
- 5) Västerbottens läns landsting
- 6) Region Östergötland
- 7) Region Örebro län
- 8) Landstinget Sörmland
- 9) Region Jönköpings län
- 10) Region Kronoberg
- 11) Landstinget i Kalmar län
- 12) Region Gotland
- 13) Landstinget i Blekinge
- 14) Region Halland
- 15) Landstinget i Värmland
- 16) Region Västmanland
- 17) Landstinget Dalarna
- 18) Region Gävleborg
- 19) Region Västernorrland
- 20) Region Jämtland Härjedalen
- 21) Region Norrbotten

nedan kallade landstingen och regionerna

och Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

nedan kallad KAS.

1 BAKGRUND

- 1.1** De sju landsting och regioner som inom sig rymmer universitetssjukhus, Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län, har bildat Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) med syfte att skapa en anläggning för cancerbehandling med protonstrålning - Skandionkliniken.
- 1.2** Protonstrålning av cancer utgör högspecialiserad sjukvård och beslut om behandling fattas vid universitetssjukhusens onkologiska kliniker. Skandionkliniken ska erbjuda behandling till aktuella patienter från hela landet. Landstingen och regionerna ansvarar för att aktuella patienter i det egna landstinget/regionen remitteras till universitetssjukhusens onkologkliniker, vilka ansvarar för att patienter remitteras till Skandionkliniken.
- 1.3** Genom arbete enligt så kallad distribuerad kompetens säkerställs att indikation och beslut om behandling med protonstrålning sker enligt vårdprogram och riktlinjer gemensamma för hela landet.

2 GRUNDER FÖR FINANSIERING

- 2.1** Grunden för finansiering av KAS är självkostnadsprincipen. Finansiering av verksamheten sker med ett grundabonnemang och ersättning per nyttjad fraktion.
- 2.2** Av årskostnad enligt fastställd budget ska 70 procent debiteras landstingen och regionerna i relation till deras respektive befolkningsandel sista december året innan, i form av ett årsabonnemang.
- 2.3** Med hänsyn till förändringar i befolkningsunderlag ska KAS årligen revidera fördelningen av abonnemangskostnaden mellan landstingen och regionerna.
- 2.4** Priset per fraktion, som är 6 052 kronor år 2018, ska årligen räknas upp med landstingsprisindex (LPIK exklusive läkemedel). Kostnaden för utnyttjad fraktion debiteras remitterande universitetssjukhus. Inom ramen för etablerade regionvårdsavtal vidaredebiteras hemlandstinget/-regionen för fraktionskostnaden.
- 2.5** Direktionen för KAS har möjlighet att besluta om mängdrabatt när kapacitetsutnyttjandet är lågt vid Skandionkliniken. Landstinget/regionen ska då betala hälften av ordinarie pris för utförda fraktioner utöver landstingets/regionens "kvot" för året. Kvoten ska beräknas som landstingets/regionens befolkningsandel, sista december året innan, multiplicerad med antalet fraktioner som kommunalförbundet har budgeterat med för året.

- 2.6** Eventuella överskott från verksamheten ska användas för att återställa tidigare underskott i kommunalförbundets ekonomi.
- 2.7** Full transparens för kostnaderna för KAS kommer att gälla och samtliga landsting och regioner kommer årligen att tillställas årsredovisning och revisionsrapport.

3 ERSÄTTNING

- 3.1** Landstingen och regionerna ska mot faktura utbetala abonnemangsavgift årligen i förskott till KAS, om inte annat beslutas i direktionen för KAS.
- 3.2** Ersättning per fraktion utbetalas av respektive universitetssjukhus mot faktura i enlighet med fastställda faktureringsrutiner.

Detta Avtal har upprättats i tjugotvå (22) likalydande exemplar, av vilka Parterna tagit var sitt.

Uppsala den _____

REGION UPPSALA

Kommunalförbundet Avancerad
Strålbehandling

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

REGION SKÅNE

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

REGION ÖSTERGÖTLAND

REGION ÖREBRO LÄN

LANDSTINGET SÖRMLAND

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

REGION KRONOBERG

LANDSTINGET I KALMAR LÄN

REGION GOTLAND

LANDSTINGET I BLEKINGE

REGION HALLAND

LANDSTINGET I VÄRMLAND

REGION VÄSTMANLAND

LANDSTINGET DALARNA

REGION GÄVLEBORG

REGION VÄSTERNORRLAND

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

REGION NORRBOTTEN

FÖRSLAG